

God, de HEER, is mijn kracht

Voorganger: mw. M.J. van der Wal

Lezingen:

1^e schriftlezing: Habakuk 3

2^e schriftlezing: Romeinen 1: 16-18

Inleiding

In deze dienst staat de lofzang van Habakuk centraal. Habakuk zingt met hart en ziel 'God, de Heer, is mijn kracht'. Daarnaast lezen wij uit de brief van Paulus aan de Romeinen hoe Paulus het evangelie als een kracht van God ziet.

Thema: God, de HEER, is mijn kracht

Gemeente van onze Heer Jezus Christus.

Zoals velen van u weten, werk ik in het onderwijs. Ik sta voor groep 8, maar tussen de middag verzorg ik het overblijven van kinderen uit groep 1 en 2. Dit is voor mij telkens weer een bijzondere ervaring. Van half negen tot twaalf ben ik omringd met beginnende pubers en vervolgens van 12.00 uur tot 13.00 uur met kinderen in de leeftijd van vier tot 6 jaar. Een boeiende overgang. Zo is het opvallend, dat de jongere kleuters mij overstelpen met de 'waarom' vraag. Die is vaak gericht op mijn eetpatroon. Juf, waarom heeft u altijd tomaatjes mee? Juf, waarom heeft u altijd crackers en geen brood? Juf, waarom drinkt u soep? Lust u geen melk? Die vragen gaan eindeloos door. Dat moet wel, want ze hebben die vragen nodig. Kinderen willen de wereld om hen heen begrijpen. Ze zoeken houvast, ze zoeken vertrouwdheid en veiligheid. Deze kinderen willen weten wat ze aan mij hebben.

Zo staat de 'waaromvraag' van Habakuk aan het begin van de worsteling van Habakuk met God. Waarom zie ik zoveel onrecht om mij heen, zegt Habakuk tegen God, en doet u niets. Waarom? Habakuk snapt het niet. Hij is opgegroeid in de traditie van een volk dat geleerd heeft dat God begaan is met zijn volk. God is rechtvaardig. God verafschuwt onrecht. En om dat onrecht te voorkomen heeft God richtlijnen gegeven om te leven. Die staan in de wet, de Tora. De wet geeft de voorschriften en de priesters en profeten zijn er om de wet te handhaven. Door de regels en wetten weten mensen waar ze aan toe zijn. De regels beschermen en geven veiligheid. Net zoals de regels in het verkeer mij een bepaalde zekerheid geven en veiligheid. Ik vertrouw erop, dat ik door kan rijden als ik op een voorrangsweg rijd. Zolang iedereen zich aan de regels houdt gaat het goed. Maar wat nu als juist de mens regels en wetten niet meer serieus nemen? Als het recht niet meer het laatste woord heeft, maar als onrecht gaat overheersen. Als je niet meer kunt vertrouwen op bescherming en handhaving van de wet.

Als je niet weet welke kant je op moet. Er komt bij mij dan het beeld boven wat ik afgelopen week op de televisie zag. Betogers in Kiev die ineens van alle kanten beschoten werden. Ze zochten bescherming achter een boom, maar de kogels kwamen van achter. Ze verschuilden zich achter schermen, maar de kogels kwamen van opzij. Ze trokken zich terug, maar werden van achter getroffen. Geen regels, geen bescherming, geen veiligheid.

Habakuk ziet ook ellende, geweld en verwoesting. En het raakt hem, het doet hem zeer. Hij kan het lijden niet aanzien. Hij snapt niet dat God het onrecht toelaat. Waarom ziet God werkeloos toe? Waarom?

Het stellen van de 'waaromvraag' doe je niet zomaar. Het is niet maar alleen om je nieuwsgierigheid te bevredigen. Nee de 'waaromvraag' doet meer. Het staat in het licht van een relatie. 'Waarom' vraagt naar het handelen, naar de reactie van de ander. De ander doet iets, wat jou persoonlijk raakt. De 'waaromvraag' stelt een relatie op scherp. De vanzelfsprekendheden tellen niet meer. Als er in relaties van huwelijken, vriendschappen, collega's, gevraagd wordt naar een 'waarom', dan gaat het ergens over. Een kort antwoord op die vraag is niet snel en eenvoudig te beantwoorden. 'Waarom is er geweld op het plein in Kiev?' Daar kan geen kort antwoord op gegeven worden. Tenminste niet in die zin, dat mensen daarmee onmiddellijk uit de voeten kunnen. Niet in de zin, dat ze zich daarbij kunnen neerleggen en verder gaan alsof er niets gebeurd is. Het stellen van de 'waaromvraag' is vaak een inleiding op een proces waarbij een relatie onder de loep genomen wordt. De verhoudingen met elkaar staat onder spanning en vraagt om bezinning.

Dat is ook zo bij Habakuk. Zijn relatie met God staat onder spanning. Habakuk stelt de 'waaromvraag' aan het begin van het Bijbelboek. Waarom zie ik zoveel onrecht God en doet u niets? Habakuk worstelde met die vraag, Job deed dat, schrijvers van psalmen, u en ik. Wij hebben allemaal onze eigen klaagliederen. Wij kennen allemaal uitzichtloze situaties, waarin we alleen nog maar kunnen vragen 'waarom'. Een klaaglied, dat 'je zingt met je ziel'. Een pijnlijk zingen. Het geeft het diepste van je wezen weer.

De 'waaromvraag' schuurt in een relatie tot God. Er zijn genoeg voorbeelden bekend van mensen, die vanwege deze vraag het geloof de rug toe hebben

gekeerd. Misschien niet zozeer de vraag zelf, maar meer omdat ze geen antwoord hoorden en daarom God de rug toe hebben gekeerd. “Als dit een rechtvaardige God is, waarom...?” “Als deze God goedheid is, waarom...?” “Als ik geen antwoord krijg op mijn gebeden... dan hoeft het van mij niet meer.” Voor Habakuk is dit geen optie. Dat komt niet eens in hem op. Hij gaat de strijd aan met God. Hij blijft volharden. Hij geeft het niet op. Hij blijft bidden, vragen, luisteren; hij houdt aan. Wat er ook om hem heen aan onrecht gebeurt.

De ‘waaromvraag’ is slechts het begin van een proces. Stukje bij beetje begint Habakuk te begrijpen dat God wel degelijk reageert. Hij komt tot inzicht. De onrust van het ‘waarom’ maakt heel geleidelijk, heel langzaam, plaats voor rust. Rust kun je alleen maar krijgen als er begrip komt. Dan kun je verder kunt kijken. Hoop. Je ziet dat er weer licht gloort. Je ziet dat er weer toekomst is. Je hangt niet meer alleen in de ‘waarom’ vraag.

Habakuk begrijpt dat God het onrecht niet over zijn kant laat gaan. God komt zijn volk redden. Op een manier zoals God dat doet. Als mens van zijn tijd wordt de redding van God door Habakuk in grootse beelden en visioenen weergegeven. De aarde schudt op zijn grondvesten. Natuurverschijnselen, ziekte en strijd zijn allen ondergeschikt aan de kracht van God als Hij komt redden. Beelden, die Habakuk zelf doen beven en trillen. Maar het uitzicht op God die redt, geeft hem vertrouwen om door te gaan. Hij houdt vol. Ook al zijn de beelden heftig en intens. Hij houdt vol en schaamt zich niet voor deze God, die op onverwachte en heftige wijze redding biedt.

Net als Paulus. Onbevreesd. Paulus had het lef om op alle denkbare plekken over God te vertellen. Het verhaal van God, die in de mens Jezus naar ons toekwam om ons te redden. Ook geen makkelijk verhaal. Dat verhaal vertelde hij niet alleen in een vertrouwde omgeving, maar ook te midden van mensen die niet zaten te wachten op deze boodschap. Die het een bespottelijk verhaal vonden. Maar Paulus trekt zich daar niets van aan. Waarschijnlijk voelt hij wel aan, dat het voor gelovigen moeilijk is om zich een houding te geven tegenover een wereld die kritisch staat tegenover het evangelie. Hij schrijft in zijn brief aan de gemeente in Rome: “Voor dit evangelie schaamt ik mij niet”. Nou, dat is nogal wat. Schaamte is een heel intens gevoel. Schaamte kan heel onaangenaam aanvoelen. De uitdrukkingen zeggen genoeg: Je kunt

door de grond willen zakken van schaamte. Je schaamt je dood. Je wilt er niet meer zijn. Je verstopten.

‘Waar ben je?’ Vroeg God aan de mens in het paradijs. En de mens antwoorde dat hij zich verstopt had, omdat hij naakt was. Wie heeft je verteld dat je naakt was? Vroeg God. Heb je van de boom gegeten die verboden was? Waarom heb je macht gegeven aan iets buiten jezelf? Paulus zegt dan ook wel wat als hij zegt: Ik schaam me niet voor het evangelie. Hij verbergt zijn geloof niet. Hij wil vertellen dat God een reddende kracht is voor allen die in Hem geloven willen. Daarmee wil hij de gemeente in Rome moed geven om door te gaan. Om niet op te geven. God is je kracht. Hij zet je weer in beweging als je denkt verlamd te zijn. Habakuk zou zeggen: Hij maakt je voeten snel als hinden. Dan kun je iedere berg aan.

Geloof, trouw en standvastigheid horen bij elkaar. Dat is niet vanzelfsprekend. Want de ‘waaromvraag’ kan er tussenin gaan staan. Het kan de trouw en het geloof aan het wankelen brengen. Een direct en concreet antwoord op die vraag lijkt vaak niet te komen. Maar wat het leven van Paulus laat zien en wat het gebed van Habakuk laten zien, is dat de strijd met God een proces is. Een proces waarbij een inzicht op gang komt. Een inzicht op uitzicht. De woorden en beelden die tot Habakuk kwamen, de visioenen, gaven hem inzicht dat God redding brengt. Dat God erop uittrok op zijn volk te redden.

Het feit dat een mens als Habakuk dit proces meemaakte, zijn woorden bewaard zijn gebleven, draagt een belofte in zich. Inzicht op uitzicht. Laten we daarom nog eenmaal naar het slot van Habakuk luisteren om ons te laten bemoedigen door die belofte.

Al zal de vijgenboom niet bloeien,
al zal de wijnstok niets voortbrengen,
al zal de oogst van de olijfboom
tegenvallen,
al zal er geen koren op de akkers staan,
al zal er geen schaap meer in de kooien zijn
en geen rund meer binnen de omheining -
toch zal ik juichen voor de HEER,
jubelen voor de God die mij redt.
God, de HEER, is mijn kracht,
hij maakt mijn voeten snel als hinden,
hij laat mij over mijn bergen gaan.

Amen